

Anna Czepiel

Analiza CEP: [„Establishing an European Labour Authority”](#)

W 2017 roku przewodniczący Komisji Europejskiej Jean-Claude Juncker zapowiedział utworzenie Europejskiego Urzędu ds. Pracy. Rozwinięciem tej propozycji jest opublikowany w marcu kilkudziesięciostronicowy [komunikat Komisji](#). W jakim celu tworzyć kolejny urząd? Uzasadnieniem podawanym przez Komisję Europejską jest **wysoki poziom transgranicznej mobilności pracowników: obecnie aż 17 mln Europejczyków – dwa razy więcej niż dekadę wcześniej – pracuje bądź mieszka w innym kraju Unii niż państwo swojego obywatelstwa**. Zdaniem Brukseli urząd miałby rozwiązywać następująco zdefiniowany problem: „pracownicy mobilni są szczególnie narażeni na nadużycia lub niemożność korzystania z przysługujących im praw, a przedsiębiorstwa działają w niepewnych, niejasnych lub niesprawiedliwych warunkach”. W dokumencie KE czytamy, że po pierwsze działania takiego urzędu miałyby polegać na doradztwie i rozpowszechnianiu informacji dotyczących praw przysługujących osobom pracującym na terenie UE, w tym w kwestii zabezpieczenia społecznego, a po drugie – Urząd ma wkraczać z propozycją mediacji tam, gdzie zachodzi podejrzenie łamania praw pracowniczych (na przykład może to być sytuacja, kiedy unijne przepisy o czasie pracy nie są stosowane wobec wszystkich pracowników w danej firmie). Tę aktywną stronę działalności urzędu dookreślają następujące zdania komunikatu: „zapewnianie mediacji i pomocy w rozstrzyganiu sporów między organami krajowymi oraz łagodzeniu transgranicznych zakłóceń na rynku pracy, np. wynikających z restrukturyzacji przedsiębiorstw działających w kilku państwach członkowskich”, „ustanowienie uzgodnionych i wspólnych inspekcji (...) za zgodą zainteresowanych państw członkowskich – na wniosek organów krajowych lub z inicjatywy Urzędu”.

Pomysłowi utworzenia Europejskiego Urzędu ds. Pracy przyjrzało się Centrum für Europäische Politik. Zdaniem think-tanku korzyścią wynikającą z istnienia urzędu byłoby przyczynienie się do takiego samego w każdym rejonie Unii stosowania ogólnounijnych przepisów, w tym przypadku – przepisów dotyczących kwestii zatrudnienia. Z oczywistych względów doprowadzenie do sytuacji, w którym prawa wspólnego rynku mają takie samo znaczenie na całym terytorium Unii, jest zgodne z wizją Unii Europejskiej jako jednego wielkiego rynku pracy, w którym panuje swoboda przemieszczania się w celu podjęcia zatrudnienia. Analitycy CEP zwracają uwagę, że dzięki lepszej wymianie informacji między państwami członkowskimi w zakresie koordynacji zabezpieczenia społecznego, obywatele zyskują pewność co do tego, że w kraju UE, w którym podjęli nową pracę, zyskają takie świadczenia jak np. opieka lekarska. **„Europejski Urząd ds. Pracy może pomóc w zapewnieniu, że obywatele i przedsiębiorstwa będą mieli lepszy dostęp do informacji i usług związanych z mobilnością zatrudnienia”** – piszą autorzy analizy, Matthias Dauner i Urs Pötzsch. Jednocześnie Centrum für Europäische Politik wskazuje również na ryzyko, które polega na niedostatecznym określeniu prerogatyw nowego urzędu, co z kolei wiąże się z niebezpieczeństwem, że urząd – wbrew zasadzie proporcjonalności – będzie tylnymi drzwiami wprowadzał jakieś nowe prawa, ograniczające swobodę zatrudnienia i prowadzenia firmy. **„Powinno być jasno powiedziane, że nowa instytucja nie będzie mogła dawać wytycznych państwom członkowskim; że jej «projekty», «doradztwo» i «konceptje» będą niewiążące”** – piszą eksperci think-tanku. Dodają też: „W celu zapewnienia przejrzystości prawa oraz ochrony swobody działalności gospodarczej (zapisanej w art. 16 Karty Praw Podstawowych UE) powinno być jasne, że w przypadku załamania na rynku pracy, np. za sprawą restrukturyzacji dużego międzynarodowego przedsiębiorstwa, Europejski

Urząd ds. Pracy będzie mógł jedynie «wspierać» współpracę między «wszystkimi zainteresowanymi stronami» poprzez niewiążące rekomendacje”.

Komentarz Anny Czepiel, analityka FOR:

Pomysły utworzenia nowego urzędu zawsze muszą rodzić pytanie, czy naprawdę ten urząd jest potrzebny i czy nie jest on tworzony jedynie dla samego wywarcia wrażenia, że ci, którzy tworzą urząd – w tym przypadku Unia Europejska – „coś robią”. **Można się spierać, czy zadań, jakie ma wykonywać Europejski Urząd ds. Pracy, nie można by zrealizować w ramach już istniejących instytucji** – takich jak Dyrekcja Generalna Komisji Europejskiej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego. Ostatecznie to, czy utworzenie urzędu miało sens, należy oceniać po tym, czy zostało zrealizowane jego zadanie – lepsza koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego, pomoc w restrukturyzacjach firm i zachęcenie obywateli UE do mobilności między granicami państw UE w celu podjęcia pracy. Przy czym komunikat Komisji Europejskiej pokazuje, że „skuteczność” pomysłodawcy utworzenia urzędu może być rozumiana dość specyficznie. Jak czytamy w komunikacie, „Nadrzędnym celem inicjatywy jest przyczynienie się do zapewnienia sprawiedliwej mobilności”. **Właśnie pod hasłem „sprawiedliwej mobilności” były niedawno wprowadzane ograniczenia dla pracowników delegowanych**, aby wbrew zasadom rynku zakazać przedsiębiorstwom czerpania z przewag komparatywnych pracowników delegowanych z innych krajów (mimo że osoby te miały niższe oczekiwania płacowe, w 2018 r. Parlament i Rada UE przyjęły zasadę, według której pracownik delegowany musi zarabiać tyle samo, ile „lokalny” pracownik w danej gospodarce; w konsekwencji praca delegowana może stać się mniej popularna). Tymczasem stwierdzenie Komisji Europejskiej, że Europejski Urząd ds. Pracy miałby przeciwdziałać temu, że „przedsiębiorstwa działają w niepewnych, niejasnych lub niesprawiedliwych warunkach” można by rozumieć właśnie jako dążenie do tego, żeby nie było niesprawiedliwych, antywolnościowych barier w prawie krajowym i międzynarodowym – co istotne również dla osób poszukujących pracy.